

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ФМтаФР

Баранова В.Г. _
“ ” 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.03050801 “Фінанси і кредит”

за темою:

«АНАЛІЗ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В ПОРТФЕЛЬНОМУ ІНВЕСТИВАННІ»

Виконавець:

студент факультету фінансів та банківської
справи

Іванов Ілля Олегович

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент, приват-проф.

Арутюнян Світлана Сергіївна

/підпис/

Одеса, 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПОРТФЕЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ.....	6
1.1. Інвестиційний портфель: сутність, класифікація, стратегії портфельного інвестування.....	6
1.2. Методи технічного та фундаментального аналізу при прогнозуванні ціни акцій.....	13
1.3. Алгоритм формування портфелю цінних паперів.....	21
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПОРТФЕЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ.....	27
2.1. Аналіз поточного стану фондового ринку США.....	27
2.2. Прогнозування ринкової вартості цінних паперів.....	32
2.3. Формування ефективного портфелю цінних паперів.....	49
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО ПОРТФЕЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ.....	53
3.1. Шляхи мінімізації ризику портфелю цінних паперів.....	53
3.2. Шляхи підвищення дохідності портфелю цінних паперів.....	60
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день, розвиток світового фондового ринку знаходиться на такому етапі, що кожен має доступ до нього, не залежно від місця проживання та правосуб'єктності. Американський фондовий ринок, як найбільший за капіталізацією та найліквідніший ринок, в останні 5 років демонстрував середньорічну дохідність у майже 12%. Така норма дохідності є значно більша ніж банківський депозит та дохідність державних облігацій, тому домогосподарства та суб'єкти господарювання все більше звертають увагу на інвестиції у акції американського ринку. В такому випадку у інвесторів постає питання щодо того, як сформувати ефективний портфель цінних паперів. Отже застосування описаних у роботі методів, інструментів та алгоритмів стає в нагоді інвесторам, тому тема роботи є актуальною.

Мета даної кваліфікаційної роботи: побудова алгоритму та безпосереднє формування ефективного портфелю цінних паперів, розробка практичних рекомендацій щодо підвищення дохідності та зменшення ризику утвореного портфелю цінних паперів.

Для досягнення цієї мети поставлені наступні завдання:

- обґрунтування оптимальної стратегії портфельного інвестування;
- визначення методів технічного та фундаментального аналізу, що можуть бути застосовані при аналізі цінних паперів та прогнозуванні їх вартості;
- розробка алгоритму, що складається з послідовних дій, виконуючи які інвестор здатний сформувати ефективний портфель цінних паперів;
- аналіз поточної ринкової ситуації за допомогою практичного використання зазначених інструментів та методів та формування ефективного портфелю цінних паперів;
- моделювання утвореного портфелю та проведення аналізу його показників у порівнянні з ринком;

- формування можливих шляхів щодо підвищення ефективності портфелю цінних паперів.

Об'єкт дослідження: процес послідовного формування та удосконалення ефективного портфелю цінних паперів.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні засади розробки методів та формування ефективного портфелю цінних паперів та його подальшого удосконалення.

Методи дослідження: загальнонаукові методи емпіричного та теоретичного дослідження, зокрема: аналізу і синтезу – для деталізації предмета дослідження та вивчення його функціональних і структурних складових; узагальнення – для обґрунтування необхідності застосування нових наукових понять і підходів до визначення сутності портфеля фінансових інвестицій; прикладного дослідження та системного аналізу – для характеристики діяльності фондового ринку та вивчення процесів та механізмів портфельного інвестування; методи статистичного аналізу та економіко-математичного моделювання за допомогою ресурсу Portfoliovisualiser, побудова графіків ціни індексів та акцій за допомогою ресурсів Stockcharts та Tradingview, визначення основних фундаментальних показників емітентів за допомогою ресурсу Gurufocus.

Інформаційна база дослідження: наукові праці, лекції, підручники та аналітичні статті вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, таких як Кубліков В.К., Арутюнян С.С., Гончаренко О.М., Шкварчук Л.О., Ковальов В.В., Севумян Е.Н., Івасенко А.Г., Брейлі Р., Майерс С., Швагер Д., Елдер А., Гафайті О., Швальбе А., Шарп У. та інших; світові фінансові аналітичні інтернет-ресурси.

Публікації за темою дослідження: Іванов І.О. «Сучасні біхевіористичні підходи в контексті набуття майстерності в трейдингу та управлінні портфелем цінних паперів» / Зб. Матеріалів II Всеукр. науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених [Електронний ресурс]. – К.: КНЕУ, 2018. – с. 382.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (43 найменування) та двох додатків. Загальний обсяг роботи становить 79 сторінок. Основний зміст викладено на 66 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 30 рисунків.

ВИСНОВКИ

У ході написання дипломної роботи було побудовано алгоритм формування ефективного портфелю цінних паперів, безпосередньо сформований такий портфель, розроблено практичні рекомендації щодо підвищення дохідності та зменшення ризику утвореного портфелю цінних паперів. Також було обґрунтовано оптимальну стратегію портфельного інвестування, визначення методів технічного та фундаментального аналізу, що були застосовані при аналізі цінних паперів та прогнозування їх вартості, проаналізовано поточну ринкову ситуацію.

У першому розділі роботи було визначено, що для формування портфелю більш доцільно використовувати так звану традиційну стратегію портфельного інвестування, оскільки вона нівелює недоліки сучасної портфельної стратегії Г. Марковіца, а також може демонструвати кращу ефективність у разі її належного застосування.

Методи технічного аналізу є ефективним інструментом для визначення моменту покупки або продажу цінних паперів, що відіграє тим більш значну роль, чим меншим є горизонт інвестування, а також загалом підвищує дохідність та зменшує ризик операції з цінним папером у порівнянні з вибором, ґрунтуючись лише на фундаментальному чи іншому методу аналізу. У той же час, фундаментальний аналіз дозволяє оцінити доцільність інвестування у ту чи іншу акцію у розрізі інвестування в конкретну компанію: він дає змогу впевнитись, що компанія є надійною та перспективною для інвестування. Таким чином, комплексний підхід із використанням технічного та фундаментального аналізів дозволяє значно підвищити шанси досягти високої дохідності портфелю незалежно від обраного горизонту інвестування.

Алгоритм формування портфелю ґрунтується на дедуктивному методі - інвестор рухається від загального до часткового: спочатку аналізується загальна економічна ситуація по ринку в цілому та по секторах, після чого обирається

бажана кількість секторів, акції яких будуть включені до портфелю. Після цього інвестор розглядає акції у кожному з секторів та «відсіює» їх, використовуючи методи технічного та фундаментального аналізів, до бажаної кількості, лишаючи лише найбільш доцільні та перспективні для інвестування акції. Заключним етапом є тест портфелю на історичних даних, аби визначитись з ризиками по портфелю в цілому, які можуть бути опрацьовані у подальшому задля покращення ефективності портфеля.

У другому розділі роботи був проведений аналіз поточної ситуації на фондовому ринку США, визначено фактори що впливають на нього та обраний горизонт інвестування, також було проаналізовано 11 секторів S&P500, з яких було обрано 5 найбільш вигідних для інвестування на даний момент, а саме: Сектор базових матеріалів (XLB), Сектор комунікаційних послуг (XLC), Сектор товарів тривалого попиту (XLY), Промисловий сектор (XLI), Технологічний сектор (XLK); визначення їх часток у портфелі. Далі згідно алгоритму формування ефективного портфелю цінних паперів було обрано 15 акцій – по 3 з вищезазначених секторів, котрі безпосередньо увійдуть до склад портфелю, а саме акції наступних компаній: General Motors, PulteGroup, Inc., Starbucks, Science Applications International Corp., Lam Research Corp., Microsoft Corp., Packaging Corp of America, Minerals Technologies Inc., Rio Tinto PLC, Facebook, Inc., The Walt Disney Co, Alphabet, Inc., FTI Consulting, Inc., Union Pacific Corp., Meritor Inc. Для кожної акції був представлений графік з подальшим прогнозом на увесь період інвестування та зазначені фундаментальні показники, що відповідають вимогам алгоритму формування ефективного портфелю цінних паперів. Був проведений порівняльний аналіз сформованого портфелю з ринком, також були проаналізовані його основні показники. Складний річний темп зростання портфелю (CAGR) дорівнює 14.75% проти 9.85% середньоринкового, у той час як максимальна зафіксована просадка портфелю дорівнює -14.17% проти -13.55% середньоринкової. Таким чином, оскільки різниця між дохідністю портфелю та

ринку в цілому є більшою, ніж різниця у ризику, такий портфель можна вважати ефективним.

У третьому розділі розглянуто практичні рекомендації щодо шляхів покращення ефективності портфелю цінних паперів. Зокрема, зменшити ризик портфелю можна завдяки оптимізації часток активів, що входять у склад портфелю, за допомогою моделювання та побудови графіка граничної ефективності. В результаті, оптимізований портфель продемонстрував зменшення ризику за такими показниками: річна волатильність знизилась на 153 б.п., максимальна просадка – на 321 б.п., а коефіцієнт Бета – на 0,13. При цьому відбулося незначне збільшення дохідності портфелю. Іншим шляхом зменшення ризику є включення до портфелю світових облігацій. У разі якщо облігації складатимуть більшу частину портфелю, дохідність значно постраждає, проте ризик буде мінімальним. Більш оптимальним варіантом є включення облігацій до у портфель з меншою часткою: тоді дохідність буде близькою до ринкової, а проте ризик буде значно меншим ніж у середньому по ринку. Щодо варіантів підвищення дохідності, одним з них, при якому в незначній мірі підвищується ризик, є ребалансування портфелю. Шляхом моделювання було визначено, що ребалансування за подією або за часом (щоквартально) підвищило дохідність портфелю. Другим варіантом підвищення дохідності є застосування маржинальної торгівлі. Хоча й це значно збільшує ризик, якщо інвестор готовий прийняти такий ризик, дохідність портфелю може в 2 чи 3 рази перевищити дохідність звичайного портфелю, за яким відсутнє застосування кредитного плеча. Загалом ж маржинальна торгівля використовується або висококваліфікованими трейдерами, або ж за їхніми консультаціями.

Використовуючи дослідження даної роботи, кожен інвестор має змогу власноруч проаналізувати поточну ринкову ситуацію, обрати оптимальний горизонт інвестування згідно власних вподобань, відібрати акції до портфелю та спрогнозувати їх майбутню вартість, визначити ризики портфелю та оптимізувати його, отримавши в результаті ефективний портфель цінних паперів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковалев В. Инвестиции в вопросах и ответах / В. Ковалев, В. Иванов, В. Лялин. - Москва: Проспект, 2015. - 359 с.
2. Кублікова Т.Б. Прямі іноземні інвестиції: стратегія розвитку України: монографія / Т.Б. Кублікова, О.: Атлант, 2012. – 280 с.
3. Кублікова Т. Б. Основні функції ринку цінних паперів інститутів спільного інвестування / Т. Б. Кублікова // Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. – 2009. – № 3 (19). – С. 89-92.
4. Севумян Э. Н. Модели портфеля ценных бумаг / Элина Норайровна Севумян. // Новые технологии. – 2011. – №3. – С. 4.
5. Ивасенко А.Г. Рынок ценных бумаг: Инструменты и механизмы функционирования. 4-е издание. Учебное пособие / Ивасенко А.Г., Никонова Я.И., Павленко В.А.. – Москва: ЗАО "КноРус", 2013. – 273 с.
6. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов / Пер. с англ. – Москва: ЗАО «Олимп – Бизнес», 1997. - 1120 с.
7. Буренин А.Н. Управление портфелем ценных бумаг. – М.: Научно-техническое общество академика Вавилова С.И., 2008. – 440 с.
8. Aggarwal R., Prabhala N. R., Puri M. - Institutional Allocation in Initial Public Offerings: Empirical Evidence// The Journal of Finance, June 2002, p. 1421.
9. Швагер Д. - Технический анализ. Полный курс / Джек Швагер. — М.: Альпина Паблишер, 2001. — 768 с.
10. Элдер А. - Как играть и выигрывать на бирже: Психология. Технический анализ. Контроль над капиталом / Александр Элдер. – 8-е изд. – М.: Альпина Паблишер, 2011 — 472 с.
11. Иркутский В. Коэффициент P/S (цена/выручка) что это и зачем [Электронный ресурс] / Иркутский Вадим // Equity. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: <https://equity.today/koefficient-ps.html>.
12. GuruFocus Tutorials - ROIC vs WACC [Электронный ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/tutorials.php#&id=wacc>.

13. Гафайти О. Стоимость компании/ЕБИТДА - EV/ЕБИТДА [Электронный ресурс] / Оксана Гафайти // Mindspace.ru. – 2013. – Режим доступа до ресурсу: <https://mindspace.ru/abcinvest/multiplikator-stoimost-kompanii-ebitda-ev-ebitda/>.

14. Швальбе А. Коэффициент PEG [Электронный ресурс] / Андрей Швальбе // InvestProfit. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: <https://investprofit.info/peg-ratio/>.

15. Federal Reserve Monetary Policy [Электронный ресурс] // Federal Reserve. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.federalreserve.gov/monetarypolicy/policy-normalization.htm>.

16. Шарп У. Инвестиции: пер. с англ. / У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бейли. – М.: ИНФА-М, 2001. – 1028 с.

17. Шкварчук Л.О. Фінансовий ринок: навч. посіб. / Л.О. Шкварчук. – К.: Знання, 2013. – 382 с.

18. Мойсеєнко І.П. Інвестування: навч. посіб. / І.П. Мойсеєнко – К.: Знання, 2006. – 490с.

19. Найман Э. Малая энциклопедия трейдера / Э. Найман – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 403 с.

20. Шелудько В.М. Фінансовий ринок : підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 3-те вид. стер. – К.: Знання, 2015. – 535с.

21. Шклярчук С.Г. Портфельне інвестування: теорія та практика. – К.: Нора-принт. – 2014. – 63-71 с.

22. Сімакова Т.Г. Світовий досвід формування фінансового портфеля компаній / Т. Г. Сімакова//Інвестиції: практика та досвід.–2015.–№107-113 с.

23. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії General Motors [Электронный ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NYSE:GM/summary>.

24. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Pulte Group Inc [Электронный ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NYSE:PHM/summary>.

25. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Starbucks Corporation [Электронный ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NAS:SBUX/summary>.

26. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Science Applications International Corp. [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NYSE:SAIC/summary>.

27. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Lam Research Corp. [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NAS:LRCX/summary>.

28. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Microsoft Corp. [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NAS:MSFT/summary>.

29. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Packaging Corp of America [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NYSE:PKG/summary>.

30. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Minerals Technologies Inc. [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NYSE:MTX/summary>.

31. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Rio Tinto PLC [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NYSE:RIO/summary>.

32. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Facebook, Inc [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NAS:FB/summary>.

33. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії The Walt Disney Co [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NYSE:DIS/summary>.

34. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Alphabet, Inc. [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NAS:GOOGL/summary>.

32. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії FTI Consulting, Inc. [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NYSE:FCN/summary>.

33. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Union Pacific Corp. [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NYSE:UNP/summary>.
34. Фінансовий стан та основні фундаментальні показники компанії Meritor Inc. [Електронний ресурс] // GuruFocus. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gurufocus.com/stock/NYSE:MTOR/summary>.
35. Фінансовий ринок: Навч. посібник за заг. ред. Арутюнян С.С. / Арутюнян С.С., Добриніна Л.В. та інші – К.: Гуляєва В.М., 2018 – 484 с.
36. «Ринок капіталів в Україні: проблеми та перспективи розвитку»: Навчальний посібник / За ред. С.С. Арутюнян. – Одеса: Атлант, 2017 – 152 с.
37. Графіки, інструменти та ресурси для аналізу цін активів [Електронний ресурс] // Stockcharts. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://stockcharts.com>.
38. Світова база статистичних даних [Електронний ресурс] // Statista. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.statista.com>.
39. Ресурс для побудови та аналізу графіків активів світового ринку акцій, облігацій, товарів, валют та ін. [Електронний ресурс] // Tradingview. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://tradingview.com>.
40. Аналітична інформація щодо секторів індексу S&P500 [Електронний ресурс] // Sectorspdr. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.sectorspdr.com>.
41. Офіційний сайт Чикагської біржі опціонів [Електронний ресурс] // CBOE. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.cboe.com/>.
42. Аналітичний ресурс - постачальник фінансової інформації для професійних учасників фінансових ринків [Електронний ресурс] // Bloomberg. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bloomberg.com>.
43. Аналітичний ресурс для моделювання та оптимізації портфелю цінних паперів [Електронний ресурс] // Portfolio Visualiser. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.portfoliovisualizer.com>.